

Op de knieën na 68 jaar ballingschap

Stichting Herleving gebed voor Israël belegt bidstond in Nieuwkoop

Van een medewerker

NIEUWKOOP. Is bidden voor Israël nodig? Moeten we ons niet inspannen om het Joodse volk het Evangelie te verkondigen? Ds. A. A. Egas: „Als in Israël het Woord gepredikt wordt, moet er bij ons gebed zijn of de Heere daar mensen tot leven wekt.”

Ds. Egas, beeld Sjaak Verboom

bendijke, sprak over Daniël 9. Daniël houdt hier „een bidstond” voor de terugkeer van de ballingen en het heil van Israël. „Hij doet een verrassende ontdekking, doet een ootmoedig smeekgebed en krijgt een troostrijke openbaring.”

De predikant schetste hoe we in dit hoofdstuk de 82-jarige Daniël aantreffen, die als 14-jarige jongen was weggevoerd naar Babel. Daniël was op dat moment dus 68 jaar in het heidense land. „Inmiddels is het ook 68 jaar geleden dat de staat Israël werd gesticht. We treffen Daniël hier aan, al lezend in de Bijbel. Hij buigt zich over de Schrift en bukt onder de Schrift.”

Terug

Daniël kent de wet van Mozes en

Ds. Sonneveld, beeld Huib Kaan

leest de boeken van de profetie van Jeremia, aldus ds. Sonneveld. Uit de wet van Mozes weet Daniël dat het weggevoerde volk het verdiend heeft dat het in Babel verkeert. In Jeremia 25:11 en 12 doet hij de verrassende ontdekking dat er na de verwoesting van

Jeruzalem zeventig jaar voorbij moeten gaan dat ze de koning van Babel dienen. „Die zeventig jaar zijn nu voorbij. God zal Zijn volk bezoeken en terugbrengen naar hun land, Jeremia 29:10.”

Volgens Jeremia is er hoop en verwachting voor Israël. „Daniël merkt dit op”, aldus ds. Sonneveld. „Hij leest dat dit het jaar van de vrijlating is. God brengt hem bij het woord van de belofte.”

Grote beloften

Daniël legt zich hier niet bij neer. Hij vouwt de handen en stelt zijn aangezicht voor God de Heere en zoekt Hem met gebed en smekingen, met vasten en in zak en as. Ds. Sonneveld: „Zo is het gebed een schakeltje in de uitvoering van Gods raad.”

De zeventig jaar zijn bijna om. „Maar van een terugkeer is nog niets te zien. De Joden in Babel zijn stil en gerust. Willen ze wel weg? De beloften zijn er, maar is de vervulling ook nabij?”

Beloften kunnen strijden met de werkelijkheid, aldus de predikant uit Krabbendijke. „Daniël kan de vervulling van de beloften dat het volk zal terugkeren zelf niet bewerken. Hij zoekt de Heere in het gebed. Daniël houdt bidstond voor Israël met een open Bijbel.” Er liggen nog altijd grote beloften voor Israël, stelde ds. Sonneveld. „Maar wat zien we ervan in geestelijke zin?”

Terwijl Daniël nog aan het bidden is, komt er verhooring. De engel Gabriël komt aangevlogen en raakt hem aan op de tijd van het avondoffer. Dat wijst op het offer dat Jezus voor eens en altijd heeft gebracht. „Omwille van dat offer kan er verwachting zijn voor Israël.”

>>>gebedvoorisrael.nl

De christelijke gereformeerde predikant sprak gisteravond aan het begin van een bidstond voor Israël in Nieuwkoop over de noodzaak tot gebed voor het Joodse volk. De bijeenkomst, die zo'n zeventig belangstellenden trok, was belegd door Stichting Herleving gebed voor Israël. Deze interkerkelijke stichting wil gaan „in het voetspoor van de puriteinen, de Nader Reformatie en het Reveil in hun geloof, hun verwachting en vooral hun gebed voor Israël.”

Dat bidden voor Israël nodig is, blijkt volgens ds. Egas bijvoorbeeld uit een preek van Spurgeon over Ezechiël 37, waarin het gaat over de dorre doodsbeenderen. De beenderen komen bij elkaar, er komen vlees, zenuwen en een huid op – maar er is geen geest in hen. Ezechiël moet opnieuw profeteren en de Geest aanroepen van de vier winden. Dan blaast de Geest in de doden en worden zij levend.

Volgens Spurgeon betekende dit dat het volk van Israël het land zou terugkrijgen en een eigen natie zou worden. Tevens zou Israël tot bekehring komen door het gebed. Ds. Egas: „Het preken levert zijn aandeel, maar het gebed geeft de doorslag.” Er is dus gebed nodig voor Israël, stelde de predikant uit Nieuwkoop.

Daniël

Ds. C. Sonneveld, predikant van de gereformeerde gemeente te Krab-

JERUZALEM. Israëlsche jongens hullen zich in de vlag van Israël tijdens de viering van het 68-jarig bestaan van de staat Israël, in mei. Er liggen nog altijd grote beloften voor het Joodse volk, aldus ds. C. Sonneveld. beeld EPA, Abir Sultan

„Naam Allah verbindt moslim met christen”

Maleisiër Poh Sen Tan promoveert aan VU op „de eenvoud Gods”

Klaas van der Zwaag

AMSTERDAM. Als het woord „allah” verwijst naar de ene en enige God, dan kunnen zowel moslims als christenen hun God Allah noemen, stelt de Maleisiër Poh Sen Tan. „Wat beide monotheïstische religies met elkaar verbindt, is de leer van de eenvoud Gods.”

Maleisië is het enige land ter wereld waar christenen de aanduiding Allah niet mogen gebruiken als ze het over hun God hebben. In het naburige Indonesië hantieren christenen de naam Allah onbekommerd in hun diensten. Tan wil de impasse doorbreken door als invalshoek „de eenvoud Gods” te kiezen. Deze week promoveerde hij aan de Vrije Universiteit in Amsterdam op een onderzoek naar de eenvoud Gods volgens de islamitische denkers Al-Ghazālī en Ibn Rushd, de middeleeuwse theoloog Thomas van Aquino en de reformator Johannes Calvijn.

Tan is lid van een onafhankelijke gemeente in Kuala Lumpur (Maleisië) die hij omschrijft als

reformatorisch-evangelisch. Tijdens zijn studie in Nederland was hij betrokken bij het werk van de evangelische zendingsorganisatie CAMA in onder meer Amsterdam, Almere en Den Haag. Ook was hij actief in de Chinese kerk in Rotterdam.

Het meest wezenlijke verschil tussen de islamitische denkers Al-Ghazālī en Ibn Rushd aan de ene kant en Thomas van Aquino en Calvijn aan de andere kant

Poh Sen Tan, beeld RD

heeft betrekking op de drie-eenheid, licht Tan toe. „God is één in wezen en drie in personen. Hoewel alle vier de denkers sterk vasthouden aan de leer van de goddelijke eenvoud, wijzen Al-Ghazālī en Ibn Rushd het christendom als monotheïstische religie af. Volgens hen is de leer van de goddelijke eenvoud niet te rijmen met de verscheidenheid van drie personen. Ibn Rushd noemde de drie-eenheid logisch onacceptabel.

Aan de andere kant hebben Thomas van Aquino en Calvijn geargumenteed dat de drie Personen voluit God zijn en Dezelfde

in Wezen. Het gaat niet om drie verschillende goden, zoals moslims verwijten, maar om de ene en enige God.”

Kende iemand als Calvijn de islam wel?

„Het islamitisch geloof was voor Calvijn niet relevant genoeg om zich er expliciet mee bezig te houden, al kende hij de opvattingen van moslims wel. Zijn behandeling van de leer van de drie-eenheid staat vooral in het teken van heftige polemiek met antitrinitarische ketterijen zoals arianisme, sabellianisme en de opvattingen van Michael Servet. Calvijn gaat niet zozeer in op niet-christelijke religieuze of filosofische bezwaren tegen de drie-eenheid, zoals die bij de islam leven.

Mijn onderzoek heeft aangetoond dat er overeenkomsten zijn tussen de bezwaren van islamitische denkers en de bezwaren die door Calvijn weerlegd zijn, zoals het verwijt van Servet dat de drie-eenheid de gedachte van een samengesteldheid in God impliceert. Calvijns trinitarische leer van de „aseitas”, de volmaakte onafhankelijkheid van God, is een uitstekend antwoord op de islamitische bezwaren tegen de drie-eenheid.”

Verwacht u met uw proefschrift bij

te kunnen dragen aan de dialoog tussen christenen en moslims?

„Ik ben als christelijk onderzoeker en docent in Maleisië betrokken bij het onderzoek naar de relatie tussen islamitische en christelijke theologie. Nu ik gepromoveerd ben, wil ik mij meer gaan inzetten voor de interreligieuze dialoog. Ik hoop dat mijn onderzoek moslims kan overtuigen hun antwoorden te heroverwegen wanneer zij in gesprek zijn met christenen die niet in drie goden maar in één God geloven.

„Ik hoop dat mijn onderzoek moslims overtuigt om hun antwoorden te heroverwegen”

Zij kunnen nu kennis nemen van het christelijk geloof zonder de verkeerde beelden van de drie-eenheid.”

Hebben christenen een goed beeld van wat moslims werkelijk geloven, zoals hun begrip van Allah?

„In mijn onderzoeksproject had ik de gelegenheid om islamitische theologie te bestuderen met prof. Vincent Cornell van Emory University in Atlanta, in Amerika. Hij

is een islamitische wetenschapper en toegewijd moslim. Onder zijn leiding heb ik geleerd een echt beeld te schetsen van de visie van Al-Ghazālī en Ibn Rushd op Allah. Zij omschrijven God of Allah met 99 mooie namen en zeven wezenlijke eigenschappen, zoals almachtig, transcendent, barmhartig, vriendelijk, rechtvaardig. Al die eigenschappen geven moslims geestelijke voeding en maken dat zij Allah vrezen en eren.

We moeten uitkijken voor verkeerde en eenzijdige beelden van God bij aanhangers van andere religies, zoals van Allah als slechts een onbekende, almachtige en grillige god. De vier denkers die ik heb bestudeerd, benadrukken allemaal hetzelfde: hoe belangrijk het is om de ene en waarachtige God te dienen.

Ik geef geen direct antwoord op de vraag of moslims en christenen dezelfde God vereren, maar de leer van de eenvoud van God die alle vier de onderzochte personen onderschrijven, is in overeenstemming met de monotheïstische religies van zowel de islam als het christendom. Als we de houding van moslims en christenen ten opzichte van de dienst van God serieus nemen, dan is er geen verschil. Zij willen beide de ene en ware God of Allah dienen.”